

Focuslijst Wmo 2015

Het Transitiebureau Wmo, een samenwerkingsverband van VNG en VWS, heeft op basis van het stappenplan Wmo een focuslijst opgesteld voor implementatie van de Wmo 2015 in het jaar 2014. In dit document benoemen wij vijf thema's die randvoorwaardelijk zijn voor de implementatie van de wet per 1 januari 2015 en vergelijkbaar met de focuslijst van het Transitiebureau Jeugd

Deze focuslijst biedt tevens de randvoorwaarden die gemeenten in ieder geval moeten invullen om de continuïteit in maatschappelijke ondersteuning in 2015 te waarborgen. Continuïteit van ondersteuning betekent voor mensen die op dit moment aanspraak hebben op grond van de AWBZ die doorloopt in 2015, dat zij de ondersteuning onder dezelfde voorwaarden ontvangen van de gemeente. Voor mensen waarvoor de indicatie op grond van de AWBZ in 2015 afloopt of mensen die voor het eerst een beroep doen op ondersteuning moet niet alleen de ondersteuning worden georganiseerd, maar moet ook de toegang worden geregeld.

Gemeenten en zorgverzekeraars zijn samen verantwoordelijk voor de zorg en ondersteuning van mensen in de thuissituatie. Dit vergt op een aantal punten goede afspraken tussen deze partijen en met aanbieders, cliëntenorganisaties en andere betrokken partijen. In het kader van de gemaakte werkafspraken komen de partijen regionaal bijeen om tot afspraken te komen op een aantal scharnierpunten: zorgcontinuïteit, herstructurering vastgoed, beperken van fricties op de arbeidsmarkt, informatievoorziening, voorkomen administratieve lasten en zorgvernieuwing. Voor een aantal focuspunten in deze focuslijst is het van belang afspraken te maken met de zorgverzekeraar. Dit is bij de betreffende punten expliciet aangegeven. De tevens ontwikkelde focuslijst *Samenwerking* is hiervoor een goed middel ter ondersteuning.

Het Rijk heeft de verantwoordelijkheid om op tijd duidelijkheid te bieden over de wet- en regelgeving, de financiële kaders, de landelijke campagne en de overdracht van individuele cliëntgegevens. Deze onderwerpen zijn in de focuslijst niet opgenomen, omdat de lijst zich beperkt tot de randvoorwaarden die gemeenten in moeten vullen.

De Minister van BZK stelt een transitiecommissie in die zich richt op de vraag of gemeenten de noodzakelijke bestuurlijke, organisatorische en financiële maatregelen heeft getroffen om de decentralisaties per 1-1-2015 uit te voeren en rapporteert hierover. Deze commissie zal zich naar verwachting richten op het focuspunt *organisatie*.

De vorderingen van gemeenten worden gevolgd met het Transitievolgsysteem waarmee gemeenten hun eigen voortgang kunnen vergelijken met andere gemeenten en regio's. Dit systeem biedt het Transitiebureau Wmo ook informatie op grond waarvan knelpunten kunnen worden geïdentificeerd, extra ondersteuning kan worden geboden en gemeenten waar nodig extra aangespoord kunnen worden.

Voor vragen, of nadere informatie over deze focuslijst kunt u contact opnemen met het Transitiebureau Wmo via helpdesk@invoeringWmo.nl. Voor advies of extra ondersteuning kunt u contact opnemen met het Ondersteuningsteam Decentralisaties (OTD@VNG.nl).

Focuspunten Wmo 2015

1. **Beleid:** het beleidsplan en de verordening voor de Wmo 2015 zijn voor 1 november 2014 door de gemeenteraad vastgesteld.
2. **Organisatie:** van beleid tot uitvoering is de maatschappelijke ondersteuning voor 1 januari 2015 kwalitatief en kwantitatief ingebed in de gemeentelijke organisatie
3. **Communicatie:** burgers en professionals worden na publicatie van de Wmo 2015 in het Staatsblad geïnformeerd over het beleid van - en de uitvoering door de gemeente van de Wmo 2015 en de gevolgen die dit voor hen heeft¹.
4. **Inkoop:** er is op 1 januari 2015 een passend en dekkend aanbod van maatschappelijke ondersteuning gerealiseerd. Ondersteuning is voor 1 oktober ingekocht.
5. **Toegang:** gemeenten hebben voor 1 november 2014 een laagdrempelige, herkenbare toegang tot maatschappelijke ondersteuning georganiseerd en er is cliëntenondersteuning beschikbaar.

¹ Rijk en gemeenten (VNG) maken afspraken over de verantwoordelijkheidsverdeling ten aanzien van de communicatie met burgers en professionals en over de inhoud, de vorm en de afstemming van de communicatie.

1. Beleid: het beleidsplan en de verordening voor de Wmo 2015 zijn voor 1 november 2014 door de gemeenteraad vastgesteld.

Omschrijving	Gemeenten zijn op grond van de Wmo 2015 verplicht om voor 1 november 2014 een beleidsplan en een verordening te hebben vastgesteld in de gemeenteraad. In de wet zijn een aantal onderwerpen voorgeschreven die in ieder geval in het beleidsplan en de verordening moeten worden opgenomen.
Basisscenario	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsplan voldoet aan wettelijke eisen. • Basisvariant verordening vaststellen (eventueel op basis van modelverordening VNG). • Uitgaven ramen in de begroting 2015
Mogelijke acties	<ul style="list-style-type: none"> • Goede planning maken voor besluitvorming. • Beleidsplan en verordening van koplopergemeenten als inspiratiebron gebruiken. • De Wmo 2015 doorrekenen en opnemen in de begroting 2015 • Betrekken belanghebbenden bij de totstandkoming van het beleidsplan en verordening vergroot draagvlak en versnelt besluitvorming in de raad. • Afstemmen van beleidsplan en verordening in de regio voorkomt onnodige verschillen tussen gemeenten en administratieve lasten bij aanbieders. • Afstemmen met cliëntorganisaties, aanbieders en zorgverzekeraars (regionale tafels in het kader van de werkafspraken).
Mijlpalen	<ul style="list-style-type: none"> • Richtinggevend kader/kadernota gereed (1 maart 2014) • Concept-verordening 1 juli gereed t.b.v. inspraak • Concept-beleidsplan/uitvoeringsplan 1 juli gereed • 1 september beleidsplan en verordening goedgekeurd door het College van BenW • Voor 1 november beleidsplan en verordening goedgekeurd door de gemeenteraad
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • Modelverordening VNG • Checklist opstellen beleidsplan
Meer informatie	Stappenplan invoering Wmo 2015

2. Organisatie: van beleid tot uitvoering is de maatschappelijke ondersteuning voor 1 januari 2015 kwalitatief en kwantitatief ingebed in de gemeentelijke organisatie

Omschrijving	De bredere gemeentelijke verantwoordelijkheid op grond van de Wmo 2015 heeft gevolgen voor de gehele gemeentelijke organisatie. De maatschappelijke ondersteuning moet kwalitatief (o.a. voldoende kennis en expertise) en kwantitatief (o.a. voldoende capaciteit) worden ingebed in de P&C cyclus en de interne processen ten aanzien van beleidsvorming, financiën, verantwoording en samenwerking. Het gaat niet alleen om het primaire proces, maar ook aanpassing van ondersteunende processen, zoals ICT, P&O, financiële administratie e.d.
Basisscenario	<ul style="list-style-type: none"> • Systemen zijn geschikt voor de administratie en het betalen van facturen van (nieuwe) aanbieders en voor het verstrekken van subsidies. • Implementatie en gebruik van iWmo standaarden voor gegevensuitwisseling met aanbieders in het administratieve proces. • Systemen zijn geschikt om resultaten en uitgaven van de Wmo 2015 goed te kunnen volgen en te verantwoorden. • Gemeenten zorgen dat de SVB tijdig over informatie kan beschikken om trekkingsrechten (pgb) uit te voeren. • Gemeenten zorgen dat het CAK tijdig over informatie kan beschikken om eigen bijdragen te innen. • Beleg verantwoordelijkheden en bevoegdheden helder en eenduidig. Richt op basis daarvan een zorgvuldig proces voor privacybewaking en informatiebeveiliging in.
Mogelijke acties	<ul style="list-style-type: none"> • Samenwerking met gemeenten in de regio. • Maak gebruik van expertise bij aanbieders, het CIZ en zorgkantoren. • Vroegtijdig afspraken maken met softwareleveranciers. • Opleiden zittend personeel en werven nieuw personeel.
Mijlpalen	
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • Tijdelijke ondersteuning door het OTD. • Programma BZK-VNG: <i>Slim samenwerken</i>. • Programma BZK-VNG: <i>de Gemeente van de toekomst</i>. • Programma VWS-VNG: iWmo, o.a. voor i-Wmo standaarden.
Meer informatie	<ul style="list-style-type: none"> • Handreiking BZK: Financiën en de 3 decentralisaties, bouwstenen voor uw financiële aanpak. • Handreiking privacy en beveiliging. • iWmo-agenda. • www.invoeringwmo.nl; www.platform-izo.nl; www.visd.nl; www.Zorgregistratie.nl; www.istandaarden.nl. • Prioriteitenlijst VISD: https://www.visd.nl/visd/wat-moet-u-doen.

3. Communicatie: burgers en professionals worden na publicatie van de Wmo 2015 in het Staatsblad geïnformeerd over het beleid van - en de uitvoering door de gemeente van de Wmo 2015 en de gevolgen die dit voor hen heeft.²

Omschrijving	Na publicatie van de Wmo 2015 in het Staatsblad krijgen gemeenten de beschikking over individuele cliëntgegevens van AWBZ-cliënten. Vanaf dat moment kunnen gemeenten hun inwoners (Wmo-cliënten, AWBZ-cliënten, mantelzorgers en andere belanghebbenden) gaan voorbereiden over de veranderingen in het Wmo-beleid in de gemeente en de gevolgen die dit voor hen heeft. Gemeenten maken afspraken met aanbieders en cliëntenorganisaties over het informeren van hun professionals.
Basisscenario	
Mogelijke acties	<ul style="list-style-type: none">• Communicatieplan opstellen vóór publicatie Wmo 2015 in Staatsblad.• Analyse van de cliëntgegevens en de wijzigingen voor individuele cliënten in beeld brengen.• In gesprek met cliëntenorganisaties over hoe, wanneer en door wie burgers worden geïnformeerd.• In gesprek met aanbieders over hoe, wanneer en door wie professionals worden geïnformeerd.
Mijlpalen	
Middelen	<ul style="list-style-type: none">• Individuele cliëntgegevens (project GO) juli 2014.• Informatiekaart communicatie 3D (i.o.).• Landelijke massamediale campagne.
Meer informatie	Stappenplan Wmo

² Rijk en gemeenten (VNG) maken afspraken over de verantwoordelijkheidsverdeling ten aanzien van de communicatie met burgers en professionals en over de inhoud, de vorm en de afstemming van de communicatie.

4. Inkoop: er is op 1 januari 2015 een passend en dekkend aanbod van maatschappelijke ondersteuning gerealiseerd. Ondersteuning is voor 1 oktober ingekocht.

Omschrijving	Voor 1 oktober hebben gemeenten passende ondersteuning ingekocht voor 2015 voor zowel bestaande AWBZ-cliënten die –met overgangsrecht- een beroep zullen doen op de Wmo 2015 als mensen die in de loop van 2015 een beroep zullen doen op ondersteuning door de gemeente. De extra middelen uit het overlegresultaat (€200 mln.) en het zorgakkoord (€195 mln.) maken een zachte landing voor cliënten en aanbieders in 2015 mogelijk.
Basisscenario	<ul style="list-style-type: none"> Zoveel mogelijk met bestaande aanbieders van AWBZ-cliënten afspraken maken over de uitvoering van het overgangsrecht. Een aantal (nieuwe) aanbieders selecteren om ondersteuning voor (nieuwe) cliënten (zonder overgangsrecht) aan te bieden.
Mogelijke acties	<ul style="list-style-type: none"> Analyse van de aanbieders die op dit moment ondersteuning leveren aan inwoners van de gemeente. Snel in gesprek gaan met deze aanbieders voor continuïteit in de relatie cliënt-hulpverlener en het voorkomen van onnodige fricties op de arbeidsmarkt. Een uitvoeringsplan voor het inkoopproces opstellen op basis van het beschikbare budget. Samenwerkingsafspraken maken met gemeenten in de regio. Afspraken met zorgverzekeraars (regionale tafels in het kader van de werkafspraken) over de samenwerking tussen gemeentelijke aanbieders van ondersteuning en de wijkverpleegkundigen. Inkoopprocedure doorlopen: o.a. definiëren maatwerkvoorzieningen en producten, in kaart brengen aanbieders, inkoopmodel kiezen, inkoopstrategie bepalen, programma van eisen/bestek/basisovereenkomst opstellen en publiceren. Afspraken met aanbieders over gebruik iWmo standaarden. Afspraken maken met aanbieders over bevoorschotting Afspraken maken tussen centrumgemeenten en regiogemeenten over de opvang (maatschappelijke opvang, slachtoffers geweld in huiselijke kring) en voor beschermd wonen voor mensen met GGZ problematiek over o.a. toegang, inkoop en uitwisselen cliëntgegevens.
Mijlpalen	<ul style="list-style-type: none"> Inkoopdocument 1 juli gereed en gepubliceerd. Voor 1 oktober zijn contracten afgesloten voor maatwerkvoorzieningen.
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> Ondersteuning door het OTD Budgettair kader meicirculaire Landelijke inkoopafspraken Inkoopmodel, bestekken en contracten van andere gemeenten als inspiratiebron gebruiken.
Meer informatie	<ul style="list-style-type: none"> Handreikingen over inkoop, sturing, werkgeverschap, verantwoording Informatiekaarten Stappenplan Wmo 2015 Handreiking gebruik iWmo standaarden bij inkoop (in ontwikkeling). Beleidsinformatie over o.a. aanbieders van Vektis/CAK Handreikingen toegang en kwaliteit beschermd wonen Resultaten uitvraag GGZ C en opvang (juni 2014)

5. Toegang: gemeenten hebben voor 1 november 2014 een laagdrempelige, herkenbare, integrale toegang tot maatschappelijke ondersteuning georganiseerd en er is cliëntenondersteuning beschikbaar.

Omschrijving	<p>Voor 1 november 2014 hebben gemeenten de toegang tot de Wmo 2015 georganiseerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een infrastructuur ingericht waar mensen met een ondersteuningsvraag een melding kunnen doen; • Er zijn mensen aangenomen en opgeleid/externe partij(en) gecontracteerd om het onderzoek naar de persoonlijke situatie te doen volgens de eisen van de Wmo 2015; • De bevoegdheden en mandaten om namens het college besluiten te nemen over maatschappelijk ondersteuning zijn eenduidig vastgelegd; • Er is een klachten- en bezwaarschriftenprocedure ingericht; • Er is onafhankelijke cliëntenondersteuning georganiseerd; • Er is ondersteuning in crisissituaties (toegankelijk zonder voorafgaand onderzoek) gecontracteerd.
Basisscenario	Huidige Wmo loketten versterken met extra kennis en capaciteit. Toegang organiseren via reeds bestaande sociale wijkteams.
Mogelijke acties	<ul style="list-style-type: none"> • Stel een competentieprofiel op voor toegangsfunctionarissen • Leg bevoegdheden en mandaten vast. • Regel basisinfrastructuur zoals telefoonnummer en loket. • Communiceer met burgers waar ze terecht kunnen. • Maak afspraken met zorgverzekeraars (regionale tafels in het kader van de werkafspraken) over o.a. wederzijdse doorverwijzing tussen wijkverpleegkundigen en gemeentelijke aanbieders. • Maak praktische afspraken met (aanbieders van) wijkverpleegkundigen over wederzijdse doorverwijzing. • Maak afspraken met het CIZ over warme overdracht voor mensen die in aanmerking komen voor een Wlz indicatie • Afspraken maken tussen centrumgemeenten en regiogemeenten over de opvang (maatschappelijke opvang, slachtoffers geweld in huiselijke kring) en voor beschermd wonen voor mensen met GGZ problematiek over o.a. toegang, inkoop en uitwisselen cliëntgegevens.
Mijlpalen	Voor 1 oktober zijn contracten gesloten met partijen die namens de gemeente de toegang uitvoeren.
Middelen	<ul style="list-style-type: none"> • Individuele cliëntgegevens
Meer informatie	<ul style="list-style-type: none"> • Informatiekaart mandatering • Informatiekaart toegangsproces Wmo 2015 • Handreiking overgangsrecht • Focuslijst Wijkverpleging

Bijlage 1. Extra vragenmodule in het transitievolgsysteem (TVS) bij de focuslijst Wmo 2015.

0. Algemeen	<ul style="list-style-type: none"> Bent u goed aangesloten op de regionale tafels in het kader van de werkafspraken (met o.a. zorgverzekeraars, aanbieders, cliëntenorganisaties)?
1. Beleid	<ul style="list-style-type: none"> Heeft u een concept (beleidsplan en) verordening gereed voor afstemming met inwoners en aanbieders? <i>Indien u dit niet gereed heeft, kunt u in de toelichting dan aangeven wanneer u verwacht dit gereed te hebben?</i> Is de planning van uw gemeente zodanig dat uw beleidsplan en verordening uiterlijk op 31 oktober 2014 door de raad zijn goedgekeurd? <i>Zo niet, kunt u in de toelichting opnemen wanneer uw beleidsplan en verordening door de raad worden goedgekeurd?</i>
2. Organisatie	<ul style="list-style-type: none"> Zijn de bestaande afdelingen binnen uw gemeente bezig met het incorporeren van de nieuwe taken die de transitie met zich mee brengen (bijvoorbeeld financiën, juridische zaken, P&C-cyclus, ICT)? <i>Is uw antwoord 'nee' of 'ten dele'? Kunt u dan in de toelichting aangeven wanneer u verwacht dat hiermee aangevangen wordt en welke afdeling(en) het betreft?</i>
3. Communicatie	<ul style="list-style-type: none"> Bent u voorbereid op het informeren van burgers en professionals over veranderingen in de Wmo 2015? <i>Zo niet, kunt u in de toelichting aangeven op welke datum u verwacht dit gereed te hebben?</i> Is de planning van uw gemeente zodanig dat alle huidige cliënten vóór 1 januari zijn geïnformeerd over hun situatie na 1 januari 2015? <i>Zo niet, kunt u in de toelichting opnemen welke planning u aanhoudt en welke doelgroep(en) het betreft?</i>
4. Inkoop	<ul style="list-style-type: none"> Heeft u een inkoopdocument gepubliceerd? <i>Indien dit niet het geval is, kunt u in de toelichting opnemen wanneer u verwacht een inkoopdocument gepubliceerd te hebben?</i> Bent u gestart met de selectie van aanbieders? <i>Indien u hiermee nog niet gestart bent, kunt u in de toelichting opnemen wanneer u verwacht met de selectie te starten?</i> Is de planning van uw gemeente zodanig dat u vóór 1 oktober afspraken met aanbieders gemaakt en vastgelegd (contract/overeenkomst) heeft? <i>Indien dit niet zo is, kunt u in de toelichting dan aangeven wanneer u verwacht afspraken met aanbieders te hebben gemaakt en vastgelegd?</i> Is de planning van uw gemeente zodanig dat u per 1 januari 2015 een dekkend aanbod van ondersteuning gerealiseerd heeft voor alle cliënten die onder het overgangsrecht Wmo 2015 vallen en de nieuwe cliënten (inclusief spoed)? <i>Is uw antwoord 'nee' of 'ten dele'? Kunt u in de toelichting dan opnemen wat uw planning hiervoor is?</i> Heeft u afspraken gemaakt met de centrumgemeente/ regiogemeenten over de inkoop van opvang en beschermd wonen? <i>Zo niet, kunt u in de toelichting aangeven wanneer u verwacht afspraken te hebben gemaakt?</i> Bent u bekend met de landelijke inkoopafspraken specialistische ondersteuning voor mensen met een zintuiglijke beperking?
5. Toegang	<ul style="list-style-type: none"> Heeft u voor 1 januari de infrastructuur gereed (telefoonnummer, website, loket, wijkteam) waar mensen met een ondersteuningsvraag zich kunnen melden? <i>Is uw antwoord 'nee' of 'ten dele'? Kunt u dan in de toelichting opnemen wanneer u verwacht dat de infrastructuur gereed is?</i> Heeft u voor 1 november voldoende (opgeleid) personeel om het onderzoek cf Wmo 2015 naar cliënten uit te voeren? <i>Indien dit niet het geval is, kunt u dan in de toelichting opnemen</i>

	<p><i>wanneer u dit gereed heeft?</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Heeft u afspraken gemaakt met de centrumgemeente/ regiogemeenten over de toegang tot opvang en beschermd wonen? <i>Zo niet, kunt u in de toelichting aangeven wanneer dit gepland is?</i>
--	---

Bijlage 2. Instrumenten voor VWS om (samen met VNG) actie te ondernemen als regio's/gemeenten achterlopen bij het realiseren van de minimale randvoorwaarden uit de focuslijst.

